Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 182. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го СЕРПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 21, 1980 No. 182. VOL. LXXXVII

Представники КУК відбули зустріч з Дж. Флемінґом

Вінніпеґ, Ман. (КУК). — В п'ятницю, 1-го серпня, представники Централі КУК А. І. Яремович і д-р С. Я. Кальба відбули тут зустріч з міністром багатокультурности Джеймсом Флемінґом, що дало їм нагоду обмінятися думками відносно нового меморандуму Централі КУК з дати 28-го липня щодо ревізії конституції Канади при рівночасному забезпеченні прав етнічних груп, які поза англійцями й французами разом репрезентують майже одну третину населення країни.

Рівночасно переговорено з міністром Флемінґом його участь у XIII Конгресі Українців Канади, який відбудеться в Вінніпеґу 11, 12, і 13-го жовтня ц.р. Наступного дня Флемінґ зустрівся з президентом Централі КУК д-ром С. Радчуком під час Українського Фестивалю в Давфині, в якому рівнож брав участь лідер Опозиції Джозеф Кларк.

Поширюється етнічна програма в університеті Коннектикат

Бріджпорт, Конн. — Згідно з офіційним пресовим повідомленням, Сейкред Гарт університет в Коннектикат добився значних успіхів у поширенні етнічних студій.

Стейт Коннектикат, якщо йдеться про склад населення, втішається різноманітністю етнічних груп. Останні опити в таких містах, як Бріджпорт, Гартфорд і Ню Гейвен виказали високий відсоток етнічних груп серед населення, наприклад, у згаданих місцевостях знаходяться: 15,8 відсотка чорних протестантів, 5,8 східноевропейських католиків, 5,2 франкомовних канадців-католиків, 10,3 ірляндців-католиків, 15,4 італійців-католиків, 7,5 жидів, 4,7 північноевропейських католиків, 14,5 північноевропейських протестантів, 4,6 поляків-католиків, 4,7 еспаномовних католиків і 11,5 неприналежних до жадної релігії.

Починаючи з 1978 року Сейкред Гарт університет, а особливо Центр для етнічних студій, розвинув широку програму студій під керівництвом д-ра Джона Мара, професора історії і віцепрезидента Крайової конфедерації американських етнічних груп. Під час останніх двох років Центр займався організуванням бібліотеки і влаштував декілька етнічних програм. В 1979-80 роках Центр валаштував 15 етнічних програм, які притягнули біля 7,000 слухачів. У співпраці з іншими департаментами університету Центр причинився до того, що в різних курсах, зокрема історії, літератури і мови різних національних груп, між ними української, литовської, польської, ірляндської, жидівської, мадярської, італійської, португальської, словацької, німецької, румунської, грецької, арабської, еспанської, китайської, японської і французької — брало участь 424 студенти. Центр надавав також в окремих випадках стипендії для здібних студентів.

Центр здобув загальне визнання зорганізуванням спеціяльної конференції на тему: ,,Напруження в спільноті — американська відповідь", співспонзорами якої були Крайова конференція християн і жидів. Конференцією поцікавилися стейтові власті і багато дослідників, які брали безпосередньо участь в нарадах.

Центр відвідували також закордонні культурні діячі, мистецькі одиниці, наприклад, камерна оркестра з Польщі, а навіть театральні групи. У Центрі були відзначені за заслуги письменник Герберт Ф.Геллер, за написання понад 100 різних статтей на тему важливости етнічних студій, і Владика Василь Лостен, єпископ Стемфордської архиєпархії, за допомогу у збереженні української культури. Збільшено також дорадчий комітет Центру із 46 до 64-ох осіб і покликано до життя дорадчу раду з 12-ох осіб. Успішний рік закінчився великим міжнародним фестивалем на кемпусі університету.

Керівники Центру не вдовольняються дотеперішними успіхами, а змагають до покращання етнічних стдій на цьому університеті. В академічному 1980-81 році передбачено між іншим міжетнічні спортові змагання з участю дружин з-поза ЗСА, великий український концерт, виставку книжок про працю жінок в етнічних групах, тиждень міжнародних фільмів, мовні конкурси, студії етнічности і різноманітність націоналізмів тощо.

Ближчі інформації про етнічні студії можна отримати пишучи до: Susan D.Markey, Director-University Communications, P.O.Box 6460, Bridgeport, Conn. 60606.

Ізраїль зруйнував велику базу ПВО

Бейрут, Ливан. — Около 500 ізраїльських вояків, уживаючи всі роди зброї, летунським десантом заскочили одну з найбільших воєнних баз Палестинської Визвольної Організації в Ливані, яка містилася в славному середньовічному замку Бофорт та знищили його. По боці палестинців втрати перевищують 50 вояків, бо боці Ізраїля було трьох убитих і кільканадцять ранених. Місце операції відвідав прем'єр Ізраїлю Менахем Беґін.

Операція проти бази в замку Бофорт була найбільшою від березня 1978 року, коли експедиційний корпус Ізраїля в силі понад 25,000 бійців з боєм зайняв південну частину Ливану і окупував її протягом трьох місяців, аж доки не знищив цілої мілітарної й політичної системи ПВО, яка мала тут свої головні оперативні бази для нападу на Ізраїль. Замок Бофорт побудований в 11-му сторіччі французькими хрестоносцями в горах над річкою Літані складався з цілого ряду укріплених будинків та різних структур, що протягом довгого часу були добудовані різними людьми. В ньому і в дооколішніх структурах містилися передові частини ПВО, їхня далекобійна артилерія, яка постійно обстрілювала північні частини Ізраїля, тут останнім часом ПВО сконцентрувала поважну кількість своїх бойових відділів з модерним узброєнням, що на думку деяких спостерігачів того терену заповідало арабські акції проти Ізраїля на більшу скалю.

Ізраїльські офіційні чинники після тієї акції і відтягнення ізраїльських частин, які брали в ній участь, видали офіційний комунікат, в якому повідомили, що напад на Бофорт мав превентивний характер, бо йшлося про знищення мілітарної бази ПВО, з якої приготовувано поважніші акції проти Ізраїля. В акції проти Бофорт брали участь також військові частини християн південного Ливану, які тісно співпрацюють з Ізраїлем.

Пресові кореспонденти, які мали змогу відвідати мілітарний комплекс Бофорт після ізраїльського нападу на нього, ствердили знищення основних укріплених споруд, артилерійських становищ, амуніційних депо і т.д., що внеможливлює вживання його протягом довшого часу. Різні міжнародні чинники, а особливо арабські держави, зложили рішучі протести проти тієї несподіваної великої акції Ізраїля.

Поширюється військова співпраця Пакістану з Савдійською Арабією

Ісламбад, Пакістан. — Пакістан розпоряджає одною з найкращих збройних сил серед ісламських країн. Утримування тієї збройної сили вимагає величезних коштів, які йому не під силу. Уряд Пакістану докінчує розмови з урядом Савдійської Арабії в справі стаціонування однієї з пакістанських дивізії на терені Савдійської Арабії, на її кошт.

Положення на Близькому Сході до тої міри ускладнене, що можна там очікувати різних несподіванок. Розхитані бо не тільки існуючі там державні системи і їх привладні апарати, але арабські суспільства зовсім виразно проявляють стан загального роздразнення й непевности, які можуть вибухнути масовими виступами. Наприклад, відомий напад ісламських фанатиків на святі для ісламу місця в Мецці, Савдійська Арабія, чи вимордування такими ж ісламськими фанатиками около сто молодих військових кадетів в Алеппо, Сирія, чи реакція мас на різні події в Пакістані, Лівії і інших арабських країнах виразно вказують на це.

На тому тлі московські маневри в обширі Близького Сходу вимагають готовости від відповідальних арабських чинників. Савдійська Арабія зі своїми величезними просторами, необчислимими нафтовими багатствами, відсталою соціоекономічною системою й маленькою військовою силою може леґко стати тереном різних несподіванок. Власне це мають на увазі керівні чинники Савдійської Арабії, які провадять розмови з урядом Пакістану про приміщення одної з дивізії пакістанської армії на її терені.

Питання стаціонування приязних військових частин чужої армії на терені Савдійської Арабії справа не нова. Вона вже виникала неодноразово, але завжди були якісь поважні застереження. Застереження концентрувалися головно докруги реакції місцевого населення й інших арабських країн у такій справі. Коли ж тепер виникла можливість перенесення пакістанських вояків на терен Савдійської Арабії, які є ісламцями, але не арабами й таким чином не можуть бути заінтересовані внутрішними арабськими спорами й конфліктами, Савдійська Арабія заінтересувалася тією можливістю.

Світовий банк заповідає господарський застій у світі

Вашінґтон. — Світовий банк видав своє щорічне звідомлення „Звіт про світовий розвиток 1980", у якому передбачено господарський застій у цілому світі, а в першу чергу в індустріяльних країнах. Загальний спад господарської активности триватиме згідно з обрахунками Світового банку цілу першу половину надходячої декади, то значить до 1985 року приблизно. Чи і в якій мірі цей застій в другій половині 80-тих років минеться, звіт не передбачає, але твердить, що привильна господарська політика поодиноких країн може мати вирішний позитивний вплив на вихід з господарського застою.

Одним з головних спричинників застою буде зростаюча постійна ціна на енергію в тому часі, а в першу чергу на головний енерґетичний засів на нафтову ропу. Ціна нафтової ропи за десять років, тобто в році 1990 більше як подвоїться бо дійде до 78,30 долярів за барилку, від теперішньої ціни для постійних відборців 29,80 за барилку (треба додати премії, які в різний час різні залежно від відношення продаж-попит на світових ринках). Це в інфляційних долярах. Країни, що купують ропу і її переробляють матимуть колосальні дефіцити. Вже цього року енерґетичні дефіцити тих країн осягнуть 60 більйонів долярів а надвишка країн, що експортують ропу цього року буде 110 більйонів долярів. Найгірше на цьому вийдуть господарсько нерозвинені країни Африки й Азії, які можуть уже в короткому часі почати проголошувати невиплатність, а темпо їхнього господарського росту буде пересічно около два відсотки річно, що після дочислення природного приросту і зростаючі державні видатки значитиме фактичний зріст нужди.

Світовий банк пропонує засоби для боротьби зі застоєм. Це в першу чергу: рішуча державна політика підпорядкування інтересів поодиноких груп і господарських ділянок загальним інтересам; лібералізація міжнародної торгівлі, щось протилежного до вимог, висуваних тепер різними промислами, які вимагають для себе протекційних мит, чи інших привілеїв; уникання дефляційних засобів; отвирання нових ринків про допомозі господарської розбудови відсталих країн.

Президент Світового банку Роберт Мк Намара, який після 13 років служби на тому пості на другий рік уступає, у вступі до того звіту підкреслює пов'язаність світової господарки до тої міри, що не обережна політика однієї країни може викликати поважні наслідки в інших.

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ НА Сі-Бі-Сі

Вінніпеґ, Ман. (КУК). В неділю, 24-го серпня, о годині 2:30 по полудні, на телевізійних станціях Сі-Бі-Сі цілої Канади передаватимуть півгодинний документальний фільм степендистки Шевченківської Фундації Ґалі Кучмій про українського піонера з Манітоби Михайла Свистуна п.н. „Найсильніший у світі чоловік". Три дні перед тим, 21 серпня, цей самий фільм передавався на льокальних станціях Сі-Бі-Сі в Торонто.

СТРАЙКИ В ПОЛЬЩІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ, РОБІТНИКИ СТАВЛЯТЬ НОВІ ВИМОГИ

Ґданськ, Польща. — Не зважаючи на заклик першого секретаря польської Комуністичної партії Едварда Ґєрека, який, виступаючи на телевізії закликав робітників до закінчення страйку, обіцяючи при тому загальну підвишку платень, страйки в Польщі далі тривають з повною силою, поширюючись на нові підприємства. Згідно з інформаціями кореспондентів досі страйками охоплені 174 фабрики, не згадуючи про портових робітників Ґданську і Ґдині та працівників транспорту, які, починаючи від Варшави і кінчаючи на менших місцевостях провели, або проводять льокальні страйки, підтримуючи таким способом робітників в Ґданську.

У північній частині Польщі до страйкуючих місцевостей прилучився також Щецін, місто розположене в поблизу східньонімецького кордону і Ельбляк розташоване 30 миль від польсько-совєтської границі.

Президент Польської Народної Республіки Генрик Яблоньскі заявив на передодні виїзду до Ґданська, де він особисто задумує інтервеніювати у справі закінчення страйку, що не зважаючи на витворену ситуацію і дуже часто слушні вимоги робітників, в Польщі мусить бути задержаний лад і порядок. У самому Ґданську страйкують також робітники транспорту, зокрема автобусів і також таксі, хоч всі інші підприємства працюють нормально і майже усі крамниці відкриті.

Поінформовані джерела стверджують, що страйкуючі робітники піднесли свої вимоги з 16 до 23-ох точок і поставили також передумову, що відтяте телефонічне сполучення між Ґданськом і рештою Польщі, а також закордоном, було негайно поновно встановлене. Головною затримкою в переговорах є поставлена вимого робітників, а зглядно обраного ними комітету, що вони бажать говорити тільки з урядовою делегацією, тобто представниками з Варшави, а не з місцевими представниками міста і партії. Уряд натомість стоїть на становищі, що обраний комітет не є легальним тілом і тому не має права говорити в імені робітників. Також ходять поголоски, що уряд підготовляється зломити страйк при допомозі фізичної сили, тобто з помічччю поліції і війська. Дисидентська група, яка вдержує тісні зв'язки із страйкуючими робітниками заявила, що до Ґданська наближаються більші частини поліції і війська. Речник уряду Мірослав Войцєховскі, який є директором польської урядової інформаційної служби, заперечив однак такі поголоски, кажучи, що він не має інформації про пересунення війська в сторону Ґданська і йому не відомо, щоб уряд плянував зломити страйки при допомозі війська.

Едвард Ґєрек признався, що пороблено цілий ряд помилок в економічній політиці і що уряд намагатиметься поліпшити економічний стан в країні. Політичні спостерігачі кажуть, що без поліпшення ситуації Ґєрека може чекати доля Владислава Ґомулки, який в 1970 році мусів уступити не давши собі ради з робітничими заворушеннями.

Проблема лежить ще у тому, — кажуть ці ж спостерігачі, — що робітники поставили не тільки вимогу про збільшення товарів першої потреби, хочуть не тільки більше м'яса, але також домагаються свободи, звільнення політичних в'язнів і вільних профспілок, які могли б гідно їх репрезентувати перед урядом, який є фактичним працедавцем.

Множаться клопоти з кубинськими втікачами

Вашінґтон. — Режим Кастра опинився був в дуже неприємній ситуації, коли два місяці тому численні мешканці Куби використали можливості й утікали до ЗСА. Маси ,,щасливих громадян Куби", які тиснулися на човни до ЗСА, були найкращою ілюстрацією до умов, в яких населенню приходиться жити під комуністичним режимом. У відповіді на це Кастро і його помічники рішили перекинути між втікачами як найбільше своїх агентів, які могли б виконати різні підривні завдання.

Про ці справи відкрито писала американська преса й говорили американські політичні чинники. Вже при вступі утікачів на американський берег в неодному випадку стало ясно, що Кастро пересилав між утікачами не лише психічно хворих і незрівноважених, хуліганів і злочинців, але власне натренованих саботажистів і ворохобників. Такі типи швидко виявили себе в таборах для утікачів, коли вони зорганізували протести і різні бучі, домагаючись різних поліпшень, вигід тощо.

Останньо серед утікачів почали множитися випадки дрібних саботажів, кримінальних виступів і т.д. А протягом декількох останніх днів мали місце аж шість випадків захоплення американських літаків кубинцями, які спямовували їх на летовище в Гавані, де вони залишалися, а кубинські органи відсилали літаки назад. Ясне, що така епідемія поривання літаків була вислідом наперед запланованої акції.

В неділю, 17-го серпня американська поліція арештувала на летовищі в Маямі двох кандидатів на таких ,,героїв", які мали летунські квитки й ішли до літака, який мав незабаром відлетіти.

З ВАШІНҐТОНУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що в найближчому часі ЗСА заключать з урядом Сомалії договір про бази на терені Сомалії для американських збройних частин та про взаємну допомогу. До Вашінґтону прибула сомалійська військова місія на чолі з ген. Сулейманом Абдуллею, командантом відділів національної безпеки в Сомалії. Переговори Вашінґтону з Сомалією тривали довго, бо сомалійський уряд на чолі з президентом Мохаммедом Сіядом Барре ставив дуже високі вимоги. Сомалійці не лише хотіли мілітарної допомоги в висоті двох більйонів долярів, але також настоювали, щоб ЗСА в якійсь мірі сприяли боротьбі Сомалії за Оґаден, велику пустинну провінцію, замешкану сомалійцями, але яка від минулого століття є в посіданні Етіопії. ЗСА не погоджувалися в ніякому разі встрявати у той граничний спір і врешті-решт сомалійська сторона прийняла до відома ту поставу Вашінґтону. Бази в Сомалії змінять і доповнять ланцюг американських пунктів опору від Дієго Ґарсія, острова на Індійському океані почерез султанат Оман і аж до Кенії в Африці.

ПРЕМ'ЄР МІНІСТЕР СССР Алексій Н. Косиґін мабуть знову серйозно захворів, згідно з інформацією західних та азійських дипломатичних джерел. Косиґін вже публічно не показувався чотири місяці, через цеважний стан здоров'я. Московські речники заявили, що А. Н. Косиґін є важко хворий, не вдаючись в подробиці, і заперечили, що відкликання офіційної тут візити прем'єрміністра Лі Куен Ю зі Сінґапуру є дипломатичним маневром. Але західні дипломати не виключають такої можливости.

В Америці

ПОЛІТИКА ОБОРОНИ БУЛА головною темою промови республіканського кандидата на президента Роналда Реґена перед 5,000 делеґатами ветеранів закордонних війн, які зібрались на своїй черговій конвенції в Чікаґо. Виступаючи перший раз після демократичної Конвенції Реґен заявив, що З'єднані Стейти Америки мусять вибрати одну з альтернатив: прийняти до відома, що Совєтський Союз веде аґресивну політику і намагається перегнати Америку в зброєнні та відповідно до цього пристосуватись або прийняти засаду продовження політики детанту, тобто політики капітуляції.

В СЕНАТІ ЗСА РОЗПОЧАЛИСЯ ДЕБАТИ про скорочення податків бодай на 25-30 більйонів долярів і реформи податкової системи взагалі. Голова сенатської фінансової комісії, сенатор Рассел Б. Лонґ, демократ з Луїзіяни передбачає, що Конґрес напевно схвалить такий закон про зменшення податків на запропоновану суму ще в цьому році і, що президент Джіммі Картер підпише цю ухвалу і вона стане законом може навіть ще перед президентськими виборами 4-го листопада.

ПЕРЕХОПЛЮВАННЯ пасажирських літаків і скеровування їх на Кубу призвело до рішення Авіяційної ради відновити знову вже існуючу постанову про присутність в кожному літаку маршала чи маршалів які є озброєні і завданням яких є перешкодити цим намаганням. В понеділок, 18-го серпня наступив перший арешт кубинського втікача, який намагався перепачкувати на літак в Маямі пластикові пляшки з бензиною, щоб опісля тероризувати ними обслугу літака і скерувати його до Гавани. Також американський суд накладає дуже високі грошові заклади для арештованих перехоплювачів літаків, щоб таким чином відстращувати їх від задуманого діла. Перехоплюванням літаків займаються переважно новоприбулі з Куби втікачі.

СТРАТЕГИ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ Роналда Реґена поробила заходи перед Ліґою голосуючих жінок, яка кожних чодири роки влаштовує публічні дискусії, які передаються телевізійними станціями, з трьох до двох, бо вони думають що такі дискусії радше допомагатимуть Джіммі Картерові і Джонові Андерсонові спопуляризувати їхні ідеї базовані на обіцянках. Покищо не відомо, чи незалежний кандидат матиме право виступати в цих дискусіях, бо цьому противиться Демократична партія, яка поробила вже цілий ряд заходів, щоб не допустити Андерсона до участи в цих дебатах.

СЕНАТОРИ, ЯКІ ВХОДЯТЬ до спеціяльної сенатської комісії, що провіряє справу Біллі Картера і його пов'язаність з лівійським урядом, який за послуги виплатив йому 220,000 долярів кажуть, що Біллі Картер не є єдиним зареєстрованим закордонним аґентом. Принаймні 18 інших колишніх конґресменів є зареєстрованими закордонними аґентами. Між ними є також колишній голова сенатської комісії для закордонних зв'язків Джей Віллям Фулбрайт, який тепер репрезентує в ЗСА Савдійську Арабію і за це отримує фінансову винагороду.

У світі

УРЯД ТАЇЛЯНДУ ПОВІДОМИВ, що він і надалі підтримує колишній уряд Пол Пота в Камбоджі, який тепер очолює Кє Самфан та який веде партизантську боротьбу з накиненим В'єтнамом урядом. Цьогорічна Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй рішатиме, представники якого уряду мають засісти в установах ОН. Попередня Асамблея не вирішила цієї справи, але передала її теперішній. Держави Азії й Африки з принципових причин, засуджуючи збройну інтервенцію В'єтнаму на Камбоджу, не погоджувалися на допущення представників насадженого в'єтнамцями уряду Камбоджі, хоч проти попереднього уряду мали великі застереження з огляду на його масовий терором і крайньо доктринерську комуністичну політику. Одначе партизанська боротьба противників теперішнього уряду слабне і щораз більше держав схилюються до визнання його представництва. Державний департамент ще не опублікував свого становища в цій справі.

В ТОБРУКУ, головній військовій базі Лівії, яка положена 40 миль від єгипетської границі, вибухли неспокої серед вояків. Лівійський уряд заперечує, що там дійшло до заворушень і збройної боротьби між різними військовими частинами. Не зважаючи на заперечення лівійського уряду вістки про військову революцію в Тобруку поширюються далі. Серед тих вісток одна подає прізвище командира тих військових заворушень, яким мав бути майор Сеєд Ідріс, який, як подають останні інформації, після невдачі збройного виступу втік до Єгипту. Включення Єгипту в ту справу надає їй більшого значення з огляду на довготривалий конфлікт між тими двома державами і концентрацію їхніх військ по обидвох боках спільного кордону.

В ІЗРАЇЛЬСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ почалася пожвавлена аґітація групи правих членів за проголошення закону про прилучення до Ізраїлю окупованих територій Голян височини, яку зайняли ізраїльські війська у часі війни 1967 року. Височина Голян до війни 1967 року належала до Сирії. Ізраїльські війська зайняли її у висліді шестиденної війни, яку розпочали Сирія, Єгипет і Йордан проти Ізраїля при допомозі інших арабських країн. Ізраїльські державні чинники неодноразово заявляли, що височини Голян не повернуть Сирії з огляду на її важливе стратегічне положення. З тієї височини можна без труду обстрілювати далекобійною артилерією великі частини ізраїльської Самарії. Власне сирійські військові частини й палестинські арабські терористи дуже часто обстрілювали ізраїльських селян у часі польових робіт, або населені пункти з тієї височини, яка комплетно домінує значну частину Самарії. Ухвалення закону про прилучення височини Голян до Ізраїлю буде черговим визовом арабського світу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Страйки чи рух спротиву в Польщі?

Активізація руху спротиву робітників комуністичним режимам у Совєтському Союзі, а зокрема в сателітних країнах — в Чехо-Словаччині і Польщі, набирає щораз то більшого розголосу у країнах вільного світу, бо, нема де правди діти, разом із спротивом приходять гострі репресії комуністів проти незадоволених робітників і їхніх родин. Для цього можна б наводити численні приклади з поведінки поліції в Празі чи хоч би в Гданську в 1970 році, де у боротьбі з поліцією загинуло понад 20 робітників, а кількасот були поранені, хоч ці репресивні акції, як відомо, не були успішними і спричинились до упадку Владислава Ґомулки, тодішнього лідера комуністичної Польщі, і приходу до влади теперішнього генсека Едварда Ґєрека. Можна б, очевидно, говорити про подібні жорстокості інших комуністичних режимів в СССР, Румунії, Болгарії, де супроти страйкуючих робітників виступало до зубів озброєне військо, а навіть танкові частини, як у випадку Новочеркаська.

Від цієї брутальности і почався рух спротиву робітників у Польщі, знайшовши собі в Римо-Католицькій Церкві потужного союзника і охоронця. Дехто схильний інтерпретувати випадки в Польщі, як боротьбу робітників за матеріяльні цілі, проти браку харчів, одягу, продуктів першої потреби. Така настанова відходить від дійсности, напівправдива і кривдяча тих робітників й інтеліґентів, які після подій в 1970 року створили Комітет оборони робітників, розгорнули широку діяльність, сперту на активному спротивові до теперішнього комуністичного режиму у Варшаві, який безсумнівні загострення відносин з своїми ж таки громадянами пояснює економічними причинами.

Речник дисидентської групи Яцек Куронь недвозначно заявив закордонним кореспондентам, що теперішні страйки робітників у Ґданську, Лодзі, Вроцлаві й інших містах, зокрема індустріяльних, є виявом солідарности робітників з рухом спротиву і мають політичний характер, доказом чого є поставлені робітниками вимоги, між якими на першому місці, крім очевидно соціяльних, є домагання звільнити негайно усіх політичних в'язнів, забезпечити свободу слова, вислову, релігійних переконань, зліквідувати урядову цензуру, визнати постанови міжнародної робітничої спілки, які включають вільний вибір крайових робітничих юній, і багато інших вимог, від яких, на думку Куроня і деяких західніх спостерігачів, робітництво цим разом не відступить.

Сьогодні, як інформують пресові аґентства, тільки в самому Ґданську страйкує понад 16.000 робітників, хоч місцеві власті заперечують ці інформації, кажучи, що робітники тільки обговорюють з ними умовини праці на майбутнє. У зв'язку з цими подіями можна говорити також про збільшену активізацію польської інтеліґенції, яка беззастережно підтримує вимоги робітників, цікавиться робітничими справами і проблемами, поширюючи таким чином базу руху спротиву на широкі народні маси.

В Україні такі акції тісно пов'язані з боротьбою українського народу за національні права, а тим самим і вістря режиму скероване не тільки проти усіх тих осіб, які активно заанґажовані у русі спротиву чи в групах оборони прав людини, але і проти тих, які їм нехай і пасивно симпатизують.

У Польщі кампанія інтеліґенції в обороні робітників здобула їй загальне визнання і симпатії серед широких народних мас і таким чином постав монолітний рух спротиву і проти „власного" комуністичного режиму, але також проти його протектора комуністичної Москви, військові частини якої постійно стаціонують на території Польщі. Чи дадуть собі раду комуністи з робітничими рухами, покаже найближче майбутнє.

АЯТОЛЛА ҐАШЕМІ РАСАНДЖАНІ, предсідник іранського парляменту, після других відвідин амбасадорів західніх держав з вимогою звільнити американських закладників, виступив проти їхніх вимог. Одночасно він виступив проти закладників, закидуючи їм, що вони передавали інформації на світ про умови побуту в ув'язненні та про інші справи, що є, очевидно прийняте цілим світом як оправдана самооборона в'язненого. Інші інформації з Ірану вказують, що тамошні правителі загострюють свою політику в багатьох відношеннях. Іран зірвав дипломатичні стосунки з Чіле, мотивуючи свій крок репресійною політикою чілійського військового правління, Совєтському Союзові наказав іранський уряд замкнути один зі своїх консулятів. Новоіменований прем'єр Ірану Мохаммед Алі Раджаї повідомив, що вже має готовий склад кабінету і ще цього тижня представить листу парляментові.

ЧОЛОВІ РЕСПУБЛІКАНЦІ ДОРАДЖУЮТЬ Роналдові Реґенові, щоб він використовував колишнього державного секретаря Генрі Кіссінджера для окремих місій за кордоном з метою ліквідації поширюваної там версії, що республіканський кандидат на президента є „гарт лайнер", тобто вестиме неуступчиву закордонну і оборонну політику у відношенні до Совєтського Союзу і його сателітів. Реґен покищо не зайняв до цих порад жадного становища.

Володимир Душник

МНОГОГРАННА ДИСКРИМІНАЦІЯ

Недавно в „Ню Йорк Таймсі" появилася стаття Яноша В. Ґоча, екзекутивного директора Східньо Европейської Коаліції Америки з осідком у Перт Амбої, Н. Дж., про дискримінацію супроти американців східньоевропейського походження. Мабуть це нова організація, бож досі ніхто про неї не знав, хоч її осідок є на сході Америки.

Слово „дискримінація" звичайно уживають у розумінні трактування людини чи групи людей, як меншевартісних громадян, або „громадян другої кляси".

Рішення суду

Американські меншості, а саме: негри, індіяни, мехіканці („чіканос") та пуерторіканці, провадили й далі проводять кампанію проти дискримінації та навіть виграли справу в суді в рішенні про т.зв. 'афірмативну акцію' у справах виховання, себто приймання до високих шкіл представників тих меншостей навіть у випадку, якщо вони не мають вимаганих кваліфікацій, як теж в „дискримінації" супроти кваліфікованих „білих американців".

У чому ж властиво проявляється дискримінація супроти американців, предки яких прибули зі Східньої та Середньої Европи?

Янош Ґоч пише, що згідно з переписом населення у 1970 році один на кожних із чотирьох американських „етніків", народжених в Европі, живе одинцем; з чого 55 відсотків живе в крайній нужді. Перепис також виказав, що реєстрація американок італійського походження була нижча від реєстрації пуерторіканок, як і теж, що реєстрація жінок-словачок була дещо вища як реєстрація негритянок чи пуерторіканок.

На загал, „афірмативна акція" у ділянці університетської освіти діє в корись тих американців, батьки яких прибули з Китаю, Центральної і Південної Америки, Японії або були неграми, бо ж вони мали далеко вищий відсоток принять в університети, чим американці, предки яких прибули з Мадярщини, Польщі, Чехо-Словаччини чи Італії. Себто судове рішення у справі „афірмативної акції" протеґує п'ять т.зв. національних меншостей, але в тому самому часі застосовує дискримінацію супроти „етнічних американців", батьки яких прибули зі Східньої Европи.

У найбільшій мірі є дискриміновані сеньйори („сіньйор сітізенс") народжені в Европі. Більшість з них ще далі живе в старих, занедбаних кварталах; вони не засвоїли собі ані англійську мову, ані теж культурних вартостей Америки. І різного роду „суспільні служби" в ніякому разі не промовляють до пересічного европейського пенсіонера.

Дуже часто таких пенсіонерів залишають на поталу в комунальних осередках, де вони здані на ласку обслуги, яка не розуміє психіки европейців, ані не має відповідного підходу до тих старших людей, навіть якщо одні і другі розуміють і говорять англійською мовою.

Бюрократія

Цю крайню дискримінацію, приписує автор політичним, бюрократичним і пресово-теле-радіовим „естабліщментам", які не мають найменшого розуміння етнічних бажань, орієнтацій та, щобільше, — вкладу етнічної Америки для росту, слави й потуги Америки.

Автор тієї статті закликає політиків вдуматися у суть справи; здебільша якраз вони приходять на етнічні культурно-мистецькі фестивалі, використовуючи їх як, „візок" для своїх виборчих цілей.

Чи ці політики зрозуміють важливість цього „послання" Ґоча, не відомо. Однак, як багато саме залежить від етнічних провідників, які дуже часто діють з точки поняття меншевартости і задоволяються виборчими обіцянками, не зобов'язуючи політиків до дотримування цих обіцянок. Тим більше, що етнічна Америка повинна й мусить дістати левину часть тих концесій чи привілеїв, що їх дістають інші співгорожани.

Андрій Кочор

ЗА БУТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАЦІЇ

З приємністю прочитав я доповідь Василя Колодчина п.н. „За дальший розвиток кредитівок", що він її виголосив на конвенції Централі Української Кооперації Америки (ЦУКА) 7-го червня 1980 року в Чікаго та видрукував її в „Свободі" 10-11 липня ц.р. (чч. 152-3).

Я не буду аналізувати цієї актуальної доповіді, не буду критикувати її за дещо песимістичний тон, але хочу дещо уточнити і дещо до неї додати.

Я згідний з тим, що для представлення картини дійсности українського життя в діяспорі найкраще може послужити Канада. Провдою також є на основі наведеної статистики, що процес асиміляції в цій найбільш прихильній країні до українського національного життя в останніх роках сильно поглибився. Це окрема дуже важлива проблема, якій в останньому часі українські Церкви і українські організації разом з Комітетом Українців Канади присвячують свою окрему увагу.

Одначе я не згідний з твердженням у доповіді, що „якщо перевести аналізу членства українських кредитівок, можна відкрити дуже сумний факт. Пересічний вік членів є коло або понад 60 років. За 10 чи 20 років цей стан буде ще гірший. Іншими словами: ми ростемо вниз".

Щоб це спростувати, я наведу аналізу стану членів однієї середньо великої кредитової кооперативи північного Вінніпеґу в Канаді, цифрові показники якої на день 31-го березня 1980 року настроюють нас більш оптимістично (див. табелю внизу).

З наведених показників бачимо, що 74,4 відсотка всіх членів однієї кредитівки — це молоді члени. „Старих" членів є тільки 8.2 відсотка, але їх рівноважником є члени-діти до 16 року життя, яких є 14 відсотків. Найбільш активна група членів у віці 17-70 років становить 74.4 відсотка. У цій останній ґрупі переважають чоловіки (866 до 535). І цей недолік при допомозі жіночих організацій можна усунути. Така приблизно картина членства є у всіх українських кредитових кооперативах у Канаді.

Проблема членства криється не у віці, але у свідомості. Багато членів ще досі не збагнули суті кредитової кооперації, а саме, що вона працює не для зиску, як банки і всі фінансові компанії, але для послуг своїм членам. Кредитова кооперація намагається погодити інтереси членів-щадників з інтересами членів-позичальників, тобто наладнати співпрацю між вірителем і боржником.

Коротко кажучи, кредитові кооперативи намагаються знайти золоту середину між відсотками, які платять щадникам, і відсотками, які побирають від позичальників, а надвишку з фінансових операцій по покритті всіх адміністраційних витрат повернути своїм членам, звичайно з кінцем ділового року, у формі збільшених відсотків від ощадностей, або у формі рабату від побраних відсотків від позичок. Того не роблять ні банки ані інші фінансові компанії приватного характеру.

І тому, попри добре наладнату адміністрацію, добрих і солідних працівників, добру і фахову обслугу провідники наших кредитових кооператив мусять більше уваги присвятити на освідомну працю серед своїх членів і цілої української громади. Бож, ніде правди діти, українська кредитова кооперація росте, розвивається, своїми пожертвами підтримує наші культурно-освітні й інші громадські організації, але про це українська громада не знає або знає дуже мало, бо поодинокі кредитівки про це не інформують або інформують недостатньо, мовляв, нема чим хвалитися. А вже про інформації ширшого порядку, про висліди праці всіх українських кооператив у діяспорі навіть не згадуйте.

Перегляньмо українську пресу і шукаймо там інформацій про працю і осяги наших кредитових кооператив. Знайдемо кілька звітів із річних загальних зборів і одну — дві статті на кооперативні теми в році. І це все. Не використовуємо також відповідно до наших спроможностей українських радіових і телевізійних програм. А вже про якісь окремі кооперативні імпрези для ширшого загалу нашої громади з відповідною програмою майже не чути.

І тому слушно В. Колодчин завважує, що дуже важливим чинником у приєднуванні членів для кредитових кооператив є кооперативна література, яка є незаступним засобом інформації, реклями та попаґанди кооперативного руху, але цієї літератури в нас ще дуже а дуже мало.

Ми часто забуваємо, що живемо в дуже зматеріялізованому і здеморалізованому світі і від цього світу ми не можемо відгородитися якимсь муром. Одначе, ми не можемо також махнути на все рукою і сказати „якось то воно буде", бо призначення кооперації вже в початку при її народженні було чітко визначене: боротися проти всякого зла, несправедливости і визиску,

(Закінчення на стор. 3)

Аналіза членів кредитівки за віком і статтю

вік	жінки:	чоловіки:	разом:	%%:
0-16	143	121	264	14.0
17-55	354	599	953	50.6
56-70	181	267	448	23.8
70 і вище	68	86	154	8.2
разом	746	1,073	1,819	96.6
організації	—	—	6.3	3.4
разом:	746	1,073	1,822	100.0
жінок і дівчат			746	39.6
чоловіків і хлопців			1,073	57.0
організації і товариства			63	3.4
Разом:			1,882	100.00

Лев Яцкевич

ПОДОРОЖ У МИНУЛЕ

У травні ц. р. сколихнула цілою Америкою жахлива вістка про вибух вулкану Мавнт Сейнт Гелен, в стейті Вашінгтон. Сила його вибуху дорівнювалася силі 500 атомних бомб, тобто приблизно тієї величини, що її США в 1945 році скинула на Гірошіму. Шкоди спричинені тим вулканом розцінюють на один більйон долярів; головно, через докорінне знищення просторих лісових смуг довкола Мавнт Сейнт Геленс, що дослівно перетворилися у пустелю, що нагадує краєвид поверхні місяця. Три сумежні стейти: Ореґон, Апсаго та Монтану притрусила груба верства вулканічного попелу, що на деякий час, спинив шляхову комунікацію та знищив у багатьох місцевостях пасовища та рільничі посіви. Були і смертні випадки. Вибух цього вулкану - проте, в історичнім аспекті, не рівня вибухові Везувія, що в 79 р. н. е. погребав, під кількаметровою верствою ляви та попелу, два римські, курортні міста: Геркулянум та Помпеї з 2000 людьми, які не вспіли втекти перед гарячими хвилями нищівного вулкану.

Поданий нижче репортаж, який ми назвали „Подорож у минуле", подає детально історію тієї катастрофи.

Кожного року 1,5 мільйона туристів відвідує руїни старинного, римського міста Помпеїв, частинно відкопаного археологами. Проводирі випроваджують жадних сенсації туристів на сам верх Везувія, що ще димить під їхніми стопами та дають показ смаження яєшні на жужелиці дрімаючого вулкану.

1,900 років тому, гора Везувій була покрита смарагдовою зеленню виноградних гаїв та оливкових садів, що належали багатим римським сибаритам, мешканцям розкішних вілл, розташованих здовж побережжя неаполітанської затоки.

У підніжжя Везувія розкинулись два міста: Помпеї та Геркулянум, що нараховували разом 30,000 населення та становили один із важливих рільничих осередків у південній частині римської імперії.

24-го серпня, 79 р. н. е., цебто останній день життя Помпеїв почався, як звичайно, великою активністю. Відлуння стукоту дерев'яних возів, наповнених збіжжям, котилося дзвінким стаккато вздовж вузьких, брукованих вулиць. Віконниці вдаряли монотонно в камінні стіни житлових домів, а покупці розкладали свій товар на станках. Цецилій Юкундус, головний банкир Помпеїв, працював енерґійною ходою у напрямі до форуму. Кельнерки в крамниці з вином Азелліни підгрівали солодке вино та приготовляли різні присмаки для ранніх клієнтів. Довкола велися оживлені дискусії на тему найближчих виборів та ігрищ в місцевім амфітеатрі. В загальному, день 24-го серпня не відрізнявся у нічому від інших серпневих днів провінційного курортного міста, якому судилося незабаром потонути в хвилях гарячої ляви ошалілого вулкану. В 1-ій годині по полудні Везувій закінчив свою 1,500-літню бездіяльність. Підлога кратера, ослаблена сильним землетрусом в 63 р. н. е. не могла здержати несамовитого тиску газів у надрах землі і нежданно з кратера вулкану почулася сильна експльозія, пов'язана з гарячим струменем ляви, що вистрілила високо вгору. Перестрашені несамовитою експльозією мешканців Помпеїв виляглли юрбою на вулиці, не знаючи, що з собою зробити. По першій експльозії наступила друга, в якій чорний дим та попіл закрив небо від сторони Везувія, а на безборонне населення посипався град каміння та розтопленої ляви.

Ґлядіятори, які кілька днів тому, приїхали на ігрища, та деякі бистроумні мешканці Помпеїв, побачивши небезпеку, почали бігти в напрямі моря. Більшість населення схоронилася перед несамовитим Везувієм у храмах та публічних купальнях, де вони найшли смерть під грубою верствою попелу і ляви або були затруєні окисом вуглецю. Напротязі 24-ох годин місто Помпеї та її мешканці знайшли спільний гріб під 30-метровою верствою розтопленої ляви та каміння, що по довгих роках перемінився у твердий, наче цемент, покров. На нього вітер наніс землю, де розвинулася рістня та постали нові людські поселення. А по Помпеях загинув слід. Така ж доля зустрінула сусіднє місто Геркулянум.

До XVIII сторіччя оба міста залишилися далеким спогадом. Щойно в 1594 році відкрито існування великого міста під землею. Спорадичні розкопки Помпеїв почалися у 1709 році, а розкопки Геркулянум щойно в 1927 році.

Сьогодні вже розкопано більшу частину Помпеїв, простором 160, 000 акрів та приблизно половина поверхні міста Геркулянум.

Оба розкопані міста стали однією з найбільших туристичних атракцій. Туристи з цілого світу, кілька тисяч осіб денно, товпляться по вузьких вулицях та провулках, знищених зубом часу міст, на яких витиснено слід 2,000 років.

Поміж руїнами обох міст снується хмара туристів з

(Закінчення на стор. 4)

Дора Рак

У КОПЕНҐАҐЕНІ

ПОМІЖ ФОРУМОМ І КОНФЕРЕНЦІЄЮ 1980 РОКУ

Данський уряд, як господар конференції і „Форум", не жалів коштів, щоб їх відповідно влаштувати, забезпечити справне функціонування транспортації поміж різними місцями нарад, та запевнити безпеку міжнародним делеґаціям, а також у користування прибулих віддано спеціяльні автобуси з увічливими водіями, які розуміли англійську мову, як зрештою і більшість мешканців міста. Вправді Форум був залишений без поліційної охорони, зате Белля Сентер велику осклену будівлю у формі ганґару (дещо нагадувала осередок Помпіду в Парижі), але з чудовою майже теплярняною рістнею у просторих залях, численно обставила служба безпеки. Як справно і безоглядно поступає данська поліція можна було побачити під час демонстрації болівійських жінок, які обстоювали права поваленого уряду президента Лідії Ґвейлер Техада, як їх — по двох на одну жінку — силою витягали зі залі. Недарма за цю „перебільшену" акцію перепрошувала пізніше пані міністер Остерґард!

В обох осередках були добрі і не дуже дорогі ресторани а жіночі організації Копенгаґену змобілізували сотки своїх членок для допомоги при реєстраціях, дижурах тощо, та відали в користування НГО свої домівки.

Завершенням гостинности уряду Данії було прийняття 23-го липня в городах Тіволі для соток журналістів. Опісля у концертовій залі Тіволі відбувся концерт, а на закінчення ще й показ феєрверків „на честь жінок з цілого світу", як це жартівливо сказав прем'єр Данії Анкер Йорґенсен, відкриваючи концертову частину вечора. Зі запрошення скористало кілька українських журналісток.

Запляновна ще в Філядельфії Екзекутивою СФУЖО гостина для приязних нам жінок-чужинок відбулася 24-го липня в готелі Рояль при участі біля сто гостей різних національностей, рас та професій. Плянуванням і підготовою зайнялися пані з Німеччини — О. Штайнер та І. Спех, і довгогодинна зустріч пройшла в приємній атмосфері. Обі пані допомагали в усіх інших починах, а І. Спех, яка свобідно володіє німецькою, англійською і французькою мовами, не раз допомогла у перекладах. Крім цього вона перевела 45-хвилинну розмову у французькій мові з кореспонденткою щоденника „Лє Манд", Камілею Ольсен, подавши їй докладні інформації так про СФУЖО, як і про українських дисидентів і політичних в'язнів. Дещо з цих інформацій К. Ольсен використала у статті в „Лє Монд" з дня 30-го липня. Знову ж при передачі інтерв'ю з Ніною Строкатою для канадської телевізії 23-го липня, І. Спех послужила перекладом на французьку мову, і того ж дня вона перекладала розмову Н. Караванської для японської телевізії з Токіо на англійську мову, подавши вступні пояснення.

Активність жінок учасниць Форуму проявлялася не лише у дискусіях і „воркшапс", що їх було коло двісті, але й у мистецьких діях. Протягом липня по цілому місті відбувалися музичні, вокальні і театральні продукції, йшли фільми; влаштовано виставки книжок, карток; виголошувано доповіді і лекції, та висвітлювано прозірки мисткинь з цілого світу — все те у рамках Першого Міжнародного Фестивалю Жінок артистів і мисткинь. Українська делеґація була зацікавлена у прозірках малярок, бо Екзекутива СФУЖО заздалегідь переслала до Копенгаґену збірку прозірок шістьох мисткинь та 30 писанок. Вправді була деяка трудність відшукати їх на місці, та вкінці все наладналося і 30-го липня показано їх в Музеї NY Carlsberg Glyptotek, при чому Наталія Пазуняк супроводила показ читанням відповідного тексту. Для інформації відвідувачів музею були дві брошури, виготовлені у Філядельфії. При цій нагоді ми довідалися від п-ні Гансен, директорки КІК (Аналіза Гансен. Інформації у справах культури і координація жінок у мистецтві), що прозірки будуть висвітлені в різних містах Европи і що можна ще переслати додаткові прозірки та точніші резюме мисткинь. (Додано зразу кілька прозірок, а зацікавлені мисткині можуть також скористати з цієї можливости).

Делеґація СФУЖО нав'язала контакт з жінками, які працюють малими групами в Міжнародній Амнестії, та передала їм українські матеріяли відносно жінок політичних в'язнів. Одна з жінок опікується Іриною Стасів.

Одним із найбільших успіхів на Форумі було влаштування дискусійної групи п. н. — „Технічне навчання і професійне вишколювання жінок-інвалідів", що її зорганізували українські жіночі організації за ініціятивою О. Процюк яка провадила дискусією. Під її проводом група, приблизно 25 жінок, деякі на кріслах з коліщатами, обмінялися досвідом, проблемами і суґестіями, якими способами і методами користуватися, щоб поправити долю жінок-інвалідів.

Хоча більшість дій і виступів української делеґації та Н. Строкатої-Караванської мали політичне забарвлення і проходили під знаком оборони національних і людських прав України та політичних в'язнів і засланих, але, тому що цю акцію переведено гідно і поважно, це з'єднало нам прихильність організаторів Форум, данської преси та офіційних чинників. Це й допомогло нашій делеґації примістити маніфестаційну групу голодуючих при вході до Амаґер університету, а опісля недалеко входу до Белля Сентер. Протест, що його склала совєтська делеґація — відкинено, а американський амбасадор, який був точно інформований про хід подій, висловив признання українській групі за гідну поставу — під час візити в його амбасаді.

Доволі обширні, прихильні статті і знімки появилися у таких газетах Копенгаґену, як: „Berlingske Tidende", „Politiken, B. T.", „Extra Bladet", „Information", „Actuelt"; у шведській „Sydsvenska Dagbladet", французькій „Le Monde" і „Forum 80" (допис, поданий членками делеґації про голодівку).

(Закінчення на стор. 4)

За буття української..

(Закінчення зі ст. 2-ої)

боротися за добро в світі.

І цю боротьбу кооперація взагалі, а кредитова зокрема мусить вести свідомо і пляново, бо приватний капіталістичний світ, банки і різні фінансові компанії, побачив великий ріст і силу кредитової кооперації та почав організувати свідому і плянову акцію проти кооперативного руху з метою його скомпромітувати, ослабити, а то й знищити, як свого найбільш небезпечного конкурента.

І тут варто собі пригадати, що кооперація по своїй природі побудована на морально-етичних основах християнізму — робити людям, тобто своїм членам, добро. Моральною силою кооперації є те, що вона в господарське життя пробує внести елемент миру і співпраці між людьми, самодопомоги і співвідповідальности. Свідомість того факту, що в кооперативно-щадничій касі, в кооперативному банку, ніхто не має інтересу обдурити когось ради зиску, збуджує в людей довір'я і каже їм в кооперації шукати для себе допомоги. І це найважливіша кооперативна зброя, важливіша, ніж усякі технічні удосконалення, які є потрібні, але вони не є вирішальні в розбудові кооперативного руху.

Вкінці хочу звернути увагу на ще один дуже важливий чинник у розбудові кредитових кооператив — це фаховий і ідейний провід, який знає мету кооперативної праці і вміє її реалізувати. В останньому часі можна завважити, що до проводу наших кредитових кооператив починають втискатися люди, які зовсім не зацікавлені кооперативним рухом, кооперативними ідеями, вони їх навіть не розуміють, але вони бачать у кредитових кооперативах для себе „бизнес" і цей „бизнес" вони хотіли б робити при допомозі кредитової кооперативи, не зважаючи на добро членів ані на загаьне громадське добро. І це є поважна загроза для наших кредитових кооператив. Це мусять бачити теперішні кооперативні провідники, бо вони ведуть і відповідають за кооперативну працю; вони розбудували кредитову кооперацію матеріяльно і тепер вони повинні підшукувати нових ідейних членів до проводу на свої місця, бо ці „бизнесові" одиниці можуть дуже скоро привести окремі наші кредитові кооперативи до упадку або перетворити їх на звичайні фінансові установи з кооперативною вивіскою.

Наша кооперація в минулому і дотепер у вільному світі тільки завдяки своїй морально-етичній настанові до нашого громадського життя і до своїх членів зуміла притягнути в свої ряди свідомішу частину нашої громади, в тому й молодь, яка шукала для себе твердого ґрунту, щоб включитися активно в організовану господарську працю для добра нашої цілої спільноти. Пробуймо це показати нашій молоді в Канаді і ЗСА та в інших країнах вільного світу, покажім їй не тільки „бизнесову" частину нашої праці, але й цю ідейну мету кредитової кооперації, а будьмо певні, що знайдеться ще багато охочих ідейних молодих людей, які схочуть і будуть продовжувати працю українських кредитових кооператив у вільному світі.

А щоб це сталося, теперішнім провідникам наших кредитових кооператив треба дуже серйозно працювати, усувати всі названі і неназвані недоліки кооперативної праці, не допускати до проводу кредитівок людей, позбавлених морально-етичних засад, виконувати солідно статутові і громадські зобов'язання в дусі наших кооперативних традицій, не соромитися публічно, живим і друкованим словом про свою працю інформувати нашу громаду, яка напевно цю працю оцінить, її зрозуміє і піде разом з нами — з тими, що вже об'єднані в кооперативному русі, до наміченої мети добра й краси.

Інакше і бути не може!

Кардіолог д-р Ю. Демидович відкриває канцелярію в Ірвінґтоні

Д-р Юрій Демидович

Українська медична громада збагатилася ще одним надійним лікарем, д-ром Юрієм Демидовичем.

Д-р Юрій, син Павла і Надії Демидовичів, народився у жовтні 1949 року. Початкову, а відтак середню школу Стайвесент у Ню Йорку він закінчив з відзначенням. У 1968 році вступив на передмедичні студії до Сити каледжу в Ню Йорку та їх закінчив ступенем бакаляра з біології з успіхом „Кумлявде".

На медичні студії д-ра Юрія прийнято до Нюйорського медичного коледжу, і в 1975 році він їх успішно закінчив, одержавши диплом доктора медицини.

Того ж року д-р Юрій вибрав трирічну резидентуру внутрішньої медицини в програмі Корнельського університету, яка відбувалася при двох шпиталях — Норт Шор університетський шпиталь і Меморіял-Словн-Кеттиринґ - раковий інститут у Ню Йорку.

У 1978 році д-р Юрій перейшов спеціялізаційний іспит, закінчивши з дипломом Американської Ради Внутрішньої Мидицини, як спеціяліст внутрішньої медицини.

Опісля д-р Юрій вирішив дальше спеціялізуватися у кардіології при шпиталі Нюарк Бет Ізраел Медичний Центр, Н. Дж. У цьому шпиталі, де винайшли нуклеарний серцевий „пейс-мейкер", д-р Юрій співпрацював з визначним хірургом серця, д-ром Віктором Парсонетом і виконуючи серцеві катетиризації, вставляючи пацієнтам серцеві „пейс-мейкерс." Він також викладав студентам медицини. Д-р Юрій рівнож робив досліди над серцевими недугами, і його праця буде опублікована в знаному американському журналі.

По двох роках д-р Юрій закінчив кардіологію, зайняв позицію заступника директора відділу Серцевої Реабілітації в Бет Ізраел шпиталі, і в липні ц. р. відкрив приватну канцелярію в Ірвінгтоні, Н. Дж.

Д-р Юрій одружений з Христею Романів з Філядельфії. Вона в 1977 році здобула ступень маґістра на Колюмбійському університеті в Ню Йорку і тепер займає позицію бібліотекаря в Ратґерському університеті, сестра д-ра Юрія — це д-р дентистики Ірена Рогуцька.

Напротязі своїх студій д-р. Юрій був увесь час активним членом пластового куреня „Побратими", і уділявся в студентській громаді. Він належить до Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА), і в травні 1979 року був одним з інструкторів курсу Advanced Cardio-Pulmonary Resuscitation і доповідачем на науковому з'їзді УЛТПА на Бермудах. Д-р Юрій також член Американського Коледжу Кардіології (АСС) і Американського Лікарського Товариства (АМА).

Д-р Юрій Демидович належить до 325-го Відділу УНСоюзу.

Д-р Зеновія Кунцьо

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПІСЛЯ СМЕРТИ

СВ. П.

ОЛЕКСАНДРА НЕДІЛЬКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 24 серпня ц. р., після Служби Божої у Катедрі св. Володимира в Ню Йорку

при 82-ій вулиці

Просимо усіх, кому дорога пам'ять Покійного, згадати Його в цей день у святих своїх молитвах, як вірного Сина України і відданого працівника УВАН у США.

Після Панахиди відбудеться

ПОМИНАЛЬНА ТРАПЕЗА

Керівництво Фундації УВАН у США

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у вівторок, 19-го серпня 1980 року, упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ І ВУЙКО

бл. п. інж. лісник

МИРОН ЕВГЕН ЛЕВИЦЬКИЙ

учасник Визвольних Змагань у рядах УСС, працівник в добрах Митрополита А. Шептицького в Осмолоді, пластун — член куреня ім. Тисовського.

ПАНАХИДИ — в четвер, 21-го і п'ятницю, 22-го серпня ц. р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 East 7th Street, Ню Йорк, Н. Й.

ПОХОРОН в суботу, 23-го серпня 1980 р., о год. 9 рано з пох. зав. до церкви св. Юра, а відтак на цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

ЯРОСЛАВА — дружина
СОФРОН — син з дружиною МАРҐАРЕТОЮ
ВІРА — дочка
МАРІЯ КІНАСЕВИЧ — сестра з Родиною
ІВАННА ЛЕВИЦЬКА І ТЕТЯНА — братові
сестрінниці і сестрінки — ГАНКЕВИЧІ
братанки — ІГОР І ЯРОМИР ЛЕВИЦЬКІ з Родинами
Ближча і дальша Родина в діяспорі і на Україні

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що з Волі Всевишнього, в суботу, 16-го серпня 1980 року, ненадійно, відійшов у Вічність, на 28-му році життя, наш Найдорожчий СИН, БРАТ І ВНУК

СВ. П.

о. БОГДАН КОЦУР

кол. сотрудник Катедри св. о. Миколая в Чікаґо.

СВЯЩЕНИЧІ ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбудуться в такому порядку:

ПАНАХИДА в вівторок, 19-го серпня 1980 р., о год. 7-ій веч., в похоронному заведенні Капа.

В середу, 20-го серпня, Тіло Покійного буде перенесене до Катедри св. о. Миколая, о год. 5-ій по пол., а о год. 7-ій веч. буде відправлений ПАРАСТАС.

У четвер, 21-го серпня 1980 р., о год. 10-ій рано буде відправлена ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПОХОРОН.

Опісля Тіло Покійного буде похоронено на цвинтарі св. о. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Важким горем прибиті:

ІВАН І ПАРАСКЕВІЯ — батьки
брат — ТАРАС з дружиною ІРИНОЮ та донькою ТАТІЯНОЮ
сестра — ОКСАНА
брат — ІВАН
КУЗЬМА І ОЛЕНА КОЦУР — дідусь і бабуня

У ДРУГУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ

нашого Дорогого, Незабутнього

СИНА, БРАТА, ВНУКА, ВУЙКА, ПЛЕМІННИКА І КУЗИНА

бл. п. юнака

СТЕПАНА ЛАЗУРЕНКО

у неділю, дня 31-го серпня 1980 року

будуть відслужені

ПАНАХИДИ

коло могили Покійного на Українському Православному Цвинтарі у С. Бавнд Бруку, Н. Дж., о 6-ій годині вечора;

в Українській Православній Церкві св. Андрія Первозванного у Детройті, Міш., після Святої Служби Божої.

Всіх Знайомих просимо помолитися у цей день за спокій Його душі.

У глибокому смутку —

РОДИНА

У Копенгаґені

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Невелика українська делеґація СФУЖО, частинно фінансована збіркою української громади, складовими організаціями, а то й приватними фондами, ощадно і працьовито провела цей час у Копенгаґені, а в доказ признання за успішні дії отримала ще й датки від місцевих громадян, а це: від Петра Дубенка — 1,000 данських корон, а від Г. Куця 1,000 шведських корон. Знову ж наш приятель, бож таким він став для нас всіх, П. Балицький, уфундував для СФУЖО пам'яткову тарілку. Брак фондів дався в знаки жінкам третього світу, тому й вийшов заклик перевести збірки, бо вони не мали грошей на прожиток. Не можна забути, що й декого з нас питали, чи треба нам допомоги (адже ж ми ... голодували). „Братерство" поміж жінками, це не завжди пуста фраза!

Форум тривав від 14-го до 24-го липня з участю 8,000 зареєстрованих осіб, а Світова Жіноча Конференція ОН з участю 150 делеґацій закінчила наради по півночі з 30-го на 31-го липня, ухвалюючи програму — т. зв. Плян Акції на наступних п'ять літ., до кінця Декади в 1985 році, коли то знову відбудеться Світова Жіноча Конференція, мабуть, у Японії. Що ж, Конференція ствердила, що Декада, яка проходить під часлом: „рівноправність, поступ, мир" не принесла сподіваних успіхів, до чого причинилася в значній мірі й загальна світова економічна криза. Не здійснився також проєкт ратифікації конвенції „для елімінації усіх форм дискримінації жінок", що її ухвалила Генеральна Асамблея у грудні 1979 року. Вправді в Копенгаґені під цією конвенцією підписалось 51 країн, та це не дає сили, бо треба ратифікації двадцяти держав; досі дві ратифікували, а дві обіцяли це зробити.

Українська делегація в комплеті (зліва): Мотря Кушнір, Валентина Терешкун, Наталя Пазуняк, Оля Штайнер, Олена Процюк, Віра Ковальчук, Людмила Кульчицька, Петро Балицький, Іванна Рожанковська, Марія Квітковська, Люба Вітошинська. Люба Шандра; сидять: Марія Ткачук, Мирослава Стефанюк, Ніна Строката, Ірина Спєх, Ляриса Лозинська, Ольга Заверуха, Катерина Скрипець, Марія Шкамбара, Дарія Степаняк.

„Поліс бруталіті" — Данська поліція „випроваджує" болівійських жінок з Белля Центру.

В часі „воркшап" п.наг. „Тортури жінок політичних в'язнів", який влаштував гурток жінок Міжнародної Амнестії. Мирослава Стефанюк (справа) перекладає свідчення Ніни Строкатої.

Головний біблітекар Університету в Копенгаґені під час вручення англомовної енциклопедії українознавства, що її передали делеґатки від УНСоюзу.

Українська делеґація Світової Федерації Українських Жіночих Організацій — зі своєї специфічної позиції — не маючи статусу НҐО і не будучи поза скобками офіційних делеґацій, закінчила свою працю із почуттям добре сповненого обов'язку, в міру своїх можливостей та знання.

Подорож...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

фотографічними апаратами, якими вони намагаються зафіксувати їх ностальгійну старину. Оба міста мають прямокутну форму, поперехрещувану вузькими брукованими вулицями.

Вздовж вулиць розташовані ряди камінних однокімнатних мешкань, без дахів та примітивних засобів комфорту, повні ящірок, які стрибають під ногами туристів.

На жаль, тільки мала частина відкопаних міст відкрита для оглядин туристів. Доми багатіїв, оздоблені фресковими живописами на стінах, замкнені на колодку. Але їх можна оглянути, коли дати сторожеві кілька долярів.

На терені Помпеїв діє модерний, повітрохолоджений ресторан, у якому можна напитися доброго „скача" та з'їсти стейка, якщо в кого доволі долярів. При вході до відкопаних Помпеїв улаштований мініятюрний музей, з такими експонатами, як скам'янілі люди, пси і коти та деякі кухонні знаряддя.

Везувій був чинний декілька разів від 79 р. н. е., останній раз в 1953 році, не виключене, що його нищівна дія може повторитися кожночасно. Але поки це станеться, кожен турист може відбути подорож у минуле до Геркулянум і Помпеїв, двох римських міст, побудованих 2,000 років тому, без допомоги машини часу.

ВИСТАВКА РЕЛІГІЙНИХ ЕКСПОНАТІВ

Вінніпеґ, Ман. — Виставка експонатів релігійного значення під назвою „З нами Бог" буде відкрита 26-го серпня і триватиме до 1-го жовтня ц.р. в приміщеннях Осередку Української Культури й Освіти.

Історія представлена обширною колекцією експонатів сягає до початків християнства в Україні з насвітленням впливів та процесів розвитку аж до сучасних днів. Особливу увагу присвячено віруванням та народним звичаям, які збереглися і становлять невід'ємну частину церковних обрядових ритуалів. Вистака улаштована завдяки співпраці окремих осіб та організацій, які допомогли своїми експонатами.